

4. KARBOKSILNE KISELINE

Pokus 1.

SOLI KARBOKSILNIH KISELINA

a) ETANSKE (OCTENE) KISELINE

Pribor: 3 epruvete, magnezij u prahu, kalcijev oksid, natrijev karbonat, razrijeđena octena kiselina.

Postupak: U tri epruvete unesite redom magnezij u prahu, kalcijev oksid, natrijev karbonat, te dodajte octenu kiselinu.

Opišite opažanja jednadžbama kemijskih reakcija!

Kemijske reakcije:

- Magnezija i octene kiseline:

- Kalcijeva oksida i octene kiseline:

- Natrijeva karbonata i octene kiseline:

Soli octene kiseline nazivaju se _____

b) BENZENKARBOKSILNE (BENZOJEVE) KISELINE

Pribor: epruveta, benzojeva kiselina, voda, otopina natrijeve lužine, otopina klorovodične kiseline.

Postupak: U epruvetu stavite, pomoću plastične žličice, oko 0,1 g benzojeve kiseline i mućkajte s 5 ml vode. Zatim dodajte kap po kap NaOH ($c = 2,0 \text{ mol dm}^{-3}$) do obezbojenja. Poslije svake kapi otopinu u epruveti promućkati. Otopina postaje bistra. Dobivenoj bistroj otopini dodavaj kap po kap HCl ($c = 2,0 \text{ mol dm}^{-3}$).

Je li benzojeva kiselina topljiva u vodi? _____

Što se događa dodatkom otopine natrijeve lužine? _____

Dodatkom klorovodične kiseline izlučuje se _____

Vježba 4. Karboksilne kiseline

Opišite opažanja jednadžbama kemijskih reakcija!

Kemijske reakcije:

- Neutralizacije benzojeve kiseline s natrijevom lužinom:

- Nastale soli benzojeve kiseline i klorovodične kiseline:

Soli benzojeve kiseline nazivaju se _____

Pokus 2.

ODREĐIVANJE MASENOG UDJELA OCTENE KISELINE U KUPOVNOM OCTU

Pribor: odmjerna tikvica od 50 ml, pipeta od 10 mL, Erlenmayer tikvica, bireta, ocat, destilirana voda, fenolftalein, natrijeva lužina.

Postupak:

Odpipetirajte 5 ml octa u odmjernu tikvicu od 50 ml i nadopunite do oznake destiliranom vodom. Otopinu dobro promućkajte i otpipetirajte 10 ml u Erlenmayer tikvicu. Dodajte 1 kap fenolftaleina. Titrirajte s natrijevom lužinom ($c = 0,1 \text{ mol dm}^{-3}$) do ružičaste boje.

Izračunaj maseni udio (w) octene kiseline u octu!

$$w_{\text{oct.kis.}} / (\%) = \frac{c_{\text{NaOH}} / (\text{mol dm}^{-3}) \cdot v_{\text{NaOH}} / (\text{cm}^3) \cdot M_{\text{CH}_3\text{COOH}} / (\text{gmol}^{-1})}{v_{\text{otopine octa}} / (\text{cm}^3)}$$

Račun:

Vježba 4. Karboksilne kiseline

Pokus 3.

PRIPREMA ESTERA OCTENE KISELINE

Pribor: epruvete, stalak za epruvete, bezvodni natrijev acetat, koncentrirana sulfatna kiselina, nakoliko kapaljki s gumicom, etanol, voda, vodena kupelj, staklena čaša.

Postupak: Na dno epruvete stavite 2 do najviše 3 mm visoki sloj bezvodnog natrijeva acetata. Na to dodajte 2 do 3 kapi etanola, i 2 kapi koncentrirane sulfatne kiseline. Epruvetu zagrijte u vodenoj kupelji do vrenja te je zatim ostavite stajati u stalku za epruvete dok se ne ohladi. Reakcijskoj smjesi dodajte 2-3 mL vode, a zatim ju izlijte u staklenu čašu s 10 mL hladne vode.

Pomirite sadržaj čaše odnosno dobiveni ester!

Obrazloži zapažanja! _____

_____

Kemijska reakcija:

- Dobivanja estera octene kiseline:

-----

odrada vježbe _____

potpis _____

kolokvij _____